



## NOTĂ ANALITICĂ

# Cât de populare sunt activitățile de voluntariat și întrunirile la moldoveni?

Importanța activităților de voluntariat și întruniri<sup>1</sup> este una crucială pentru că asigură implicarea membrilor unei comunități în soluționarea unor probleme sociale stringente în domenii unde inițiativa privată sau politicile de stat sunt insuficiente sau ineficiente. În Republica Moldova există o multitudine de asemenea probleme, în special la nivel local, unde importanța implicării active a membrilor comunității este indispensabilă. În această notă vom răspunde la următoarele întrebări:

- Ce forme de voluntariat și cât de frecvent sunt practicate în Moldova în raport cu alte state europene?
- Cine se implică mai mult în activitățile de voluntariat și întruniri: bărbații sau femeile? Persoanele cu un nivel de studii mai înalt sau mai scăzut? Cu venituri mai mari sau mai modeste?

Pentru a găsi răspunsuri la aceste întrebări, vom utiliza rezultatele Cercetării privind Utilizarea Timpului, realizată de către Biroul Național de Statistică.

## Ce forme de voluntariat și cât de frecvent sunt practicate în Moldova în raport cu alte state europene?

Cea mai frecventă formă de voluntariat practicată de moldovenii în vârstă de 10 ani și mai mult este ajutorul voluntar și fără plată acordat altor gospodării, pentru care se alocă în medie câte 12 minute pe zi, fiind mai mult față de alte state europene precum Slovenia – 10 minute, Spania – 7 minute, Italia – 7 minute, Germania – 8 minute<sup>2</sup>.

De asemenea, locuitorii Moldovei în medie acordă circa 9 minute pe zi pentru activități participative, timp care este mai lung comparativ cu alte state europene — Slovenia – 3 minute, Spania – 3 minute, Italia – 4 minute, Germania – 4 minute<sup>3</sup>.

În același timp, timpul acordat de moldovenii muncii de voluntariat pentru/prin organizații, de doar 0,4 minute pe zi, este la un nivel net inferior altor țări europene – Slovenia – 2 minute, Spania – 1 minută,

<sup>1</sup> Conform Clasificatorului activităților pentru cercetarea Anchetă Utilizării Timpului, grupul de activități "Muncă voluntară și întruniri" include activitățile voluntare și neremunerate: (i) Muncă pentru / prin organizații; (ii) Ajutor acordat altor gospodării; (iii) Activități participative.

<sup>2</sup> Baza de date HETUS: <https://www.h2.scb.se/tus/tus/>

<sup>3</sup> Idem.

Italia – 2 minute, Germania – 9 minute<sup>4</sup>. Doar 0,2% din populația Moldovei cu vârsta mai mare de 10 ani desfășoară muncă voluntară prin intermediul unor organizații / instituții.

Prin urmare, observăm că în Moldova percepția privind activitățile de voluntariat este specifică unui stat cu un nivel înalt de ruralizare. În esență, aceasta vizează comunitățile mici unde locuitorii se ajută reciproc fără a face parte din careva organizații și unde rolul și autoritatea bisericii este unul important. În același timp, participarea în cadrul asociațiilor obișnuite cu muncă formală de voluntariat nu reprezintă o tradiție recunoscută pe larg în țară, spre deosebire de alte state occidentale.

### Unde activitățile de voluntariat sunt mai populare: în orașe sau la sate?

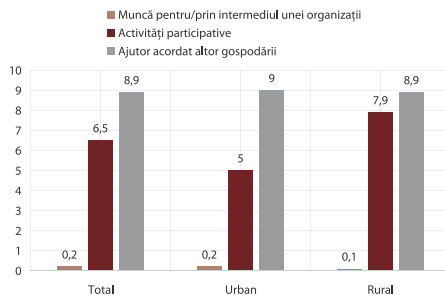
Diferențele privind implicarea în activitățile de voluntariat între populația rurală și urbană se referă mai mult la rata de participare, decât la volumul timpului dedicat. Astfel, în timp ce nu există diferențe între timpul dedicat acestor activități între medii de reședință (2,4 ore în sate, 2,5 ore în orașe și 2,4 ore în mun. Chișinău, în medie pe persoană), proporția populației din sate care practică activități voluntare este mai mare față de orașe. Conform analizei, circa 16,9% din populația rurală desfășoară diverse activități voluntare, față de 14,2% din populația urbană (figura 1).

Cele mai mari diferențe sunt observate la capitolul activităților participative<sup>5</sup>, care atrag 7,9% din populația de la sate și doar 5% din populația de la orașe. Explicația acestor discrepanțe rezidă în proporția mai mare din populația rurală față de cea urbană care practică activități religioase: 7,3% față de 4,2%. În același timp, practic nu sunt atestate diferențe privind rata de participare a populației rurale și urbane la activități ce țin de ajutor acordat altor gospodării<sup>6</sup>.

<sup>4</sup> Idem

<sup>5</sup> Inclusiv: întruniri, activități religioase și alte activități participative.

Figura 1. Rata de participare a populației la principalele activități de voluntariat, pe medii de reședință, %



Sursa: BNS

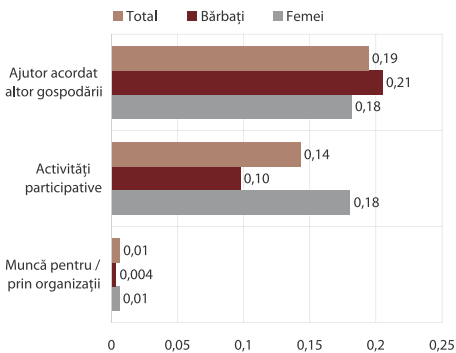
### Cine se implică mai mult în activitățile de voluntariat și întruniri: bărbații sau femeile?

Dacă este să ne referim la rata de participare la munca voluntară și întruniri doar circa 1/7 (sau 14,1%) din populație, inclusiv 16% dintre femeile țării de 10 ani și peste și doar 11,7% dintre bărbații, practică muncă de voluntariat și întruniri pe durata medie de 2 ore și 17 minute în cazul femeilor și respectiv, 2 ore și 39 minute în cazul bărbaților. În activitățile participative este implicată 6,5% din populația de 10 ani și peste, într-o proporție mai mare femeile (8,6%) decât bărbații (3,9%). Majoritatea timpului (96,7%) petrecut de oameni în aceste activități revine participării populației la activitățile religioase. Această formă de participare este răspândită mai mult în sate, fiind practică de circa 7,9% din populația rurală și de doar 5% din populația urbană.

Cu toate că, în Republica Moldova, rata de participare a femeilor la activități de voluntariat și întruniri este mai mare decât cea a bărbaților, bărbații de 10 ani și peste dedică ceva mai mult timp ajutorului altor gospodării în comparație cu femeile (0,21 ore față de 0,18 ore pe zi) (figura 2).

<sup>6</sup> Inclusiv: Construcție și reparații, drept ajutor altor gospodării; Ajutor în muncă și activități agricole, drept ajutor altor gospodării; Îngrijirea propriilor copii care locuiesc în altă gospodărie; Alt tip de îngrijire a copiilor, ca ajutor acordat altor gospodării; Ajutor acordat unui membru adult al altei gospodării; Alt ajutor acordat altor gospodării.

**Figura 2. Timp mediu alocat de persoanele de 10 ani și peste pentru diferite forme ale activității de voluntariat și întruniri, pe sexe, ore pe zi**



Sursa: BNS

Cea mai răspândită formă de ajutorare a altor gospodării este „ajutorul acordat în activitățile casnice” (46,5% din timpul lucrului voluntar). Se mai evidențiază și „ajutorul în îngrijirea copiilor” (27,3% din timpul lucrului voluntar), precum și ajutorul în realizarea lucrărilor agricole (12,3% din timpul lucrului voluntar).

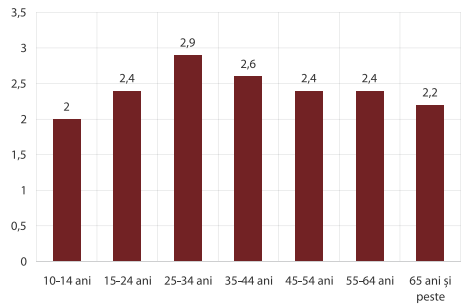
O posibilă explicație ar fi faptul că multe dintre aceste activități, în special cele casnice sau lucrările agricole, necesită un efort fizic sporit care poate fi îndeplinit mai ușor de bărbați. În același timp, femeile alocă mai mult timp activităților participative (0,18 ore pe zi) în comparație cu bărbații (0,10 ore pe zi).

### Ce categorii ale populației se implică mai des în activități de voluntariat și întruniri?

Din figura 3 observăm că, deși cel mai mult timp pentru activitățile de voluntariat și întruniri este alocat de către persoanele cu vârsta cuprinsă între 25 și 34 ani, timpul nu este mult mai scurt nici pentru persoanele cu vârsta mai înaintată. Diferențele nesemnificative a timpului alocat pe grupuri de vârstă confirmă specificul activităților

de voluntariat, care vizează preponderent ajutorul acordat altor gospodării sau vizite la biserică care sunt practicate deseori și de persoanele cu vârsta mai înaintată.

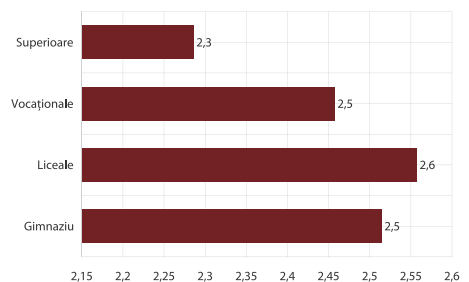
**Figura 3. Timp mediu alocat activităților de voluntariat de către persoanele ce practică astfel de activități, pe grupe de vârstă, ore pe zi**



Sursa: BNS

Acest specific al activității de voluntariat din Moldova ar putea explica de ce durata de timp alocată activităților de voluntariat este mai mare în rândul populației cu venituri mai modeste și un nivel mai scăzut de educație (figura 4).

**Figura 4. Timp mediu alocat activităților de voluntariat de către persoanele ce practică astfel de activități, pe nivele de studii, ore pe zi**



Sursa: BNS

<sup>7</sup> M. Egerton, K. Mullan, „Being a Pretty Good Citizen”, Oxford University, Sociology Working Papers, Paper Number 2007-08.

Astfel, persoanele cu venituri mai mici de 5000 lei pe lună (dintre cele 14,1% de persoane care practică activități de voluntariat și întruniri din populația totală) alocă cu circa 40% mai mult timp muncii voluntare în comparație cu restul populației care au avut astfel de activități (2,5 ore față de 1,8 ore pe zi).

Conform datelor, pe măsura creșterii nivelului de studii, scade și timpul dedicat muncilor voluntare și întrunirilor. Astfel, dintre voluntarii activi, s-a dovedit că persoanele cu studii superioare alocă în medie 2,3 ore pe pentru asemenea activități, ceea ce este mai puțin față de persoanele cu studii vocaționale (2,5 ore pe zi) sau liceale (2,6 ore pe zi) (figura 4).

Aceasta contravine experienței altor state europene unde activitățile de voluntariat sunt practicate de persoanele cu un nivel mai avansat de studii și venituri mai înalte<sup>7</sup>.

## Concluzii:

- Moldovenii alocă relativ mult timp activităților de voluntariat, însă acestea constau preponderent în activități informale de voluntariat, pe când în statele europene sunt practicate mai activ activitățile formale. Astfel, ajutorul acordat altor gospodării reprezintă cea mai frecventă formă de voluntariat și relevă solidaritatea socială a populației din Moldova;
- Participarea cu munci voluntare în cadrul asociațiilor obștești este o practică întâlnită mai rar, spre deosebire de alte state occidentale;
- O proporție mai mare din populația rurală practică activități de voluntariat, față de populația urbană. Totuși, diferența este determinată preponderent de participarea mai intensă la activitățile religioase a populației de la sate. În același timp, la alte tipuri de activități de voluntariat (ajutor acordat altor gospodării și muncă pentru/prin intermediul unei organizații) nu s-au atestat diferențe în funcție de mediul de reședință;

- Mai multe femei din Moldova se implică în activități de voluntariat decât bărbați, însă durata medie a acestor activități la femei este ceva mai scurtă decât în cazul bărbaților;
- Femeile sunt implicate în activități participative într-o proporție mai mare decât bărbații, majoritatea timpului (96,7%) petrecut de oameni în aceste activități revinând participării populației la activitățile religioase. În schimb, bărbații participă mai mult prin acordarea ajutorului altor gospodării;
- Persoanele cu vârsta de 25-34 de ani alocă cel mai mult timp activităților de voluntariat și întruniri. Totuși, diferențele nu sunt semnificative în comparație cu persoanele cu vârste mai înaintate, care deseori ajută intens alte gospodării și frecventează des bisericile. În schimb, activitățile de voluntariat specifice tinerilor sunt practicate mai rar;
- Spre deosebire de statele europene occidentale, în Republica Moldova muncile voluntare sunt mai des întâlnite în rândul persoanelor cu venituri mai modeste și un nivel de studii mai scăzut.

## Recomandări:

- Activitățile formale de voluntariat, care implică participarea în cadrul diverselor organizații non-guvernamentale, trebuie promovate și încurajate. Acestea educă populația țării, în special tinerii, să fie mai responsabili social, dezvoltă abilități practice în diverse domenii și facilitează comunicarea și socializarea între tineri;
- Voluntariatul formal poate fi promovat inclusiv prin integrarea acestuia în procesul educațional și mediul de afaceri, facilitând diferite forme de cooperare dintre asociațiile obștești și instituțiile de învățământ și companiile private (de ex: practică și/sau vizite de studiu ale elevilor la asociațiile obștești, ore dedicate voluntariatul în cadrul școlilor, etc.);
- Munca voluntară necesită o promovare mai activă în spațiul rural, unde există multe probleme comunitare care ar putea fi soluționate prin implicarea

mai activă a membrilor comunității. În acest sens, atitudinea cooperantă din partea autorităților publice locale este crucială. Primăriile trebuie să acorde maxim suport, în măsura posibilităților, inițiativelor sociale din comune, inclusiv prin crearea de parteneriate și consorții pentru contractarea granturilor de interes local (managementul deșeurilor, salubritate, acces la apă potabilă, înverzire, ajutor social etc.);

- O practică demnă atenției este cea urmată în Marea Britanie, unde implicarea în activități de voluntariat este încurajată în cazul persoanelor în etate ca măsură de incluziune socială a acestora și acordarea unui rol activ în societate, ceea ce contribuie la diminuarea sentimentului de singurătate, izolare și sporirea sănătății acestora.



Acest material a fost elaborat în baza rezultatelor Studiului privind Utilizarea Timpului, realizat de Biroul Național de Statistică, cu suportul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Entității Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women) și Guvernului Suediei în cadrul proiectului ONU „Consolidarea Sistemului Statistic Național”. Opiniile exprimate în această notă nu reflectă neapărat punctul de vedere sau politicile oficiale ale agențiilor ONU, Guvernului Suediei sau Biroului Național de Statistică.

Elaborat de: Centrul analitic independent Expert-Grup

Design: Ion Axenti

Foto: PNUD